

הלכות קריית שמע פרק ב

א. הקורא את שמע, ולא כוון לבו בפסוק ראשון שהוא "שמע, ישראל: ה' אלהינו, ה' אחד" (דברים ו, ד) לא יצא ידי חובתו; והשאר אם לא כוון לבו, יצא. אפלו היה קורא בתורה כדרך, או מגיה את הפרשיות האלו בעונת קריאה יצא: והוא, שכוון לבו בפסוק ראשון.

ב. כל בני אדם, קוראין כדרך בין עומדין, בין מהלכין, בין שוכבין, בין רוכבין על גבי בהמה. ואסור לקרות קריית שמע, והוא מטל ופניו טוחות בקרקע, או משלך על גבו ופניו למעלה. אבל קורא הוא, והוא שוכב על צדו; ואם היה בעל בשר הרבה, ואינו יכול להתהפך על צדו, או שהיה חולה נוטה מעט לצדו, וקורא.

ג. מי שהיה מהלך על רגליו עומד בפסוק ראשון, והשאר קורא והוא מהלך. היה ישן מצערין אותו ומעירין אותו, עד שיקרא פסוק ראשון; מכאן ואילך, אם אנסתהו שינה, אין מצערין אותו.

ד. מי שהיה עוסק במלאכה מפסיק עד שיקרא פרשה ראשונה, בלה; וכן האמנין בטלין ממלאכתן בפרשה ראשונה, כדי שלא תהא קריאת עראי. והשאר, קורא והוא עוסק במלאכתו. אפלו היה עומד בראש האילן או בראש הכותל, קורא במקומו. ומברך לפניו, ולאחריו.

ה. היה עוסק בתלמוד תורה, והגיע זמן קריית שמע פוסק וקורא; ומברך לפניו, ולאחריו. היה עוסק בצרפי רבים לא יפסיק, אלא יגמר עסקיהן; ויקרא, אם נשאר עת לקרות.

ו. היה עוסק באכילה, או שהיה במרחץ, או שהיה עוסק בתספורת, או שהיה מהפך בעורות, או שהיו עוסקין בדין גומר, ואחר כך קורא קריית שמע. ואם היה מתירא שמא יעבר זמן הקריאה, ופסק וקרא הרי זה משבח.

ז. מי שירד לטבל אם יכול לעלות ולהתפסות ולקרות קדם שתנץ החמה, יעלה ויתכסה ויקרא. ואם היה מתירא שמא תנץ החמה קדם שיקרא, יתכסה במים שהוא עומד בהן ויקרא. ולא יתכסה לא במים שריחן רע, ולא במי המשרה; ולא במים צלולים, מפני שערוותו נראית מהן. אבל מתכסה הוא במים עכורים שאין ריחן רע, וקורא במקומו.

ח. הקורא קריית שמע לא ירמז בעיניו, ולא יקרץ בשפתיו, ולא יראה באצבעותיו: כדי שלא תהא קריאת עראי. ואם עשה כן אף על פי שיצא ידי חובתו, הרי זה מגנה. וצריך להשמיע לאזנו, כשהוא קורא; ואם לא השמיע לאזנו, יצא. וצריך לדקדק, באותיותיה; ואם לא דקדק, יצא.

ט. פיצד מדקדק יזהר שלא ירפה החזק, ולא יחזק הרפה; ולא יניד הנח, ולא יניח הנד. לפיכך צריך לתן רוח, בין כל שתי אותות הדומות שאחת מהן סוף תבה והאחרת תחלת תבה הסמוכה לה: כגון "בכל לבבך", קורא "בכל" ושוהה וחוזר וקורא "לבבך"; וכן "ואבדתם מהרה", "הכנף פתיל". וצריך לבאר זין של "תזכרו". וצריך להאריך בדאל של "אחד", כדי

שִׁמְלִיכֵהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם;
וְצָרִיךְ שְׁלֹא יַחֲטֹף בַּחֲתִית, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה כְּאוֹמֵר אִי חָד.

י. קוֹרָא אָדָם אֶת שְׁמֵעַ, בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁהוּא מְפִירָה; וְהַקּוֹרָא בְּכָל
לָשׁוֹן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מִדְּבָרֵי שְׁבוּשׁ שֶׁבְּאוֹתָהּ הַלָּשׁוֹן, וּמִדְּקָדָק
בְּאוֹתָהּ הַלָּשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁמִּדְּקָדָק בַּלָּשׁוֹן הַקָּדָשׁ, אִם קָרָאָה בַּלָּשׁוֹן
הַקָּדָשׁ.

יא. הַקּוֹרָא לְמַפְרַע, לֹא יֵצֵא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּסֹדֶר
הַפְּסוּקִים. אָבֵל אִם הַקָּדִים פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה אָף עַל פִּי שְׁאִינוּ
רָשָׁאִי אֲנִי אוֹמֵר שְׂיֵצֵא, לְפִי שְׁאִינָה סְמוּכָה לָהּ בַּתּוֹרָה. קָרָא
פְּסוּק וַחֲזֹר וּקְרָאוּ פַּעַם שְׁנִיָּה, הֲרִי זֶה מְגִנָּה; קָרָא מְלָה אַחַת
וּכְפֻלָּה, כְּגוֹן שֶׁקָּרָא שְׁמֵעַ שְׁמֵעַ, מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ.

יב. קָרָאָה סְרוּגִין, יֵצֵא; אֲפֹלוּ שֶׁהָיָה בֵּין סְרוּג לְסְרוּג כְּדִי לְגַמֵּר
אֶת כָּלָה, יֵצֵא וְהוּא, שְׂיִקְרָא עַל הַסֹּדֶר. קָרָאָה מִתְנַמֵּנִם, וְהוּא
מִי שְׁאִינוּ לֹא עָר וְלֹא נָרָדִם בְּשִׁינָה יֵצֵא: וּבִלְבָד, שְׂיֵהָא עָר
בְּפְסוּק רֵאשׁוֹן.

יג. סִפֵּק קָרָא קְרִית שְׁמֵעַ, סִפֵּק לֹא קָרָא חוּזֵר וּקוֹרָא, וּמְבָרֵךְ
לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ. אָבֵל אִם יָדַע שֶׁקָּרָא, וְנִסְתַּפֵּק לוֹ אִם בֶּרֶךְ
לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ אוֹ לֹא בֶרֶךְ אִינוּ חוּזֵר וּמְבָרֵךְ. קָרָא וְטָעָה, יַחֲזֹר
לְמָקוֹם שֶׁטָּעָה; נִעְלָם מִמֶּנּוּ בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה, וְאִינוּ יוֹדַע אִיזוֹ
פָּרָשָׁה הַשְּׁלִים וְאִיזוֹ צָרִיךְ לְהִתְחִיל חוּזֵר לְפָרָק רֵאשׁוֹן, שֶׁהוּא
”וְאַהֲבַת, אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ” (דְּבָרִים ו,ה).

יד. טָעָה בְּאַמְצַע הַפָּרָק, וְלֹא יָדַע הֵיכָן פָּסַק חוּזֵר לְרֵאשׁ
הַפָּרָק. הִיָּה קוֹרָא ”וּכְתַבְתֶּם”, וְאִינוּ יוֹדַע אִם הוּא בִּ”וּכְתַבְתֶּם”
שֶׁב־”שְׁמֵעַ” אוֹ בִּ”וּכְתַבְתֶּם” שֶׁב־”וְהִיָּה, אִם שְׁמֵעַ” חוּזֵר
לִ”וּכְתַבְתֶּם” שֶׁב־”שְׁמֵעַ”; וְאִם נִסְתַּפֵּק לוֹ אַחֵר שֶׁקָּרָא ”לְמַעַן
יָרְבוּ” אִינוּ חוּזֵר, שְׁעַל הָרָגֵל לְשׁוֹנוֹ הוּא הוֹלֵךְ.

טו. הִיָּה קוֹרָא וּפָגַע בְּאַחֲרִים, אוֹ פָּגַעוּ בּוֹ אִם הִיָּה בֵּין פָּרָק
לְפָרָק פּוֹסֵק וּמִתְחִיל וְשׂוֹאֵל בְּשָׁלוֹם מִי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּכַבּוּדוֹ,
כְּגוֹן שֶׁפָּגַע בְּאָבִיו אוֹ רֵבּוֹ, אוֹ מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻכְמָה;
וּמְשִׁיב שָׁלוֹם, לְכָל אָדָם שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם.

טז. הִיָּה קוֹרָא בְּאַמְצַע הַפָּרָק אִינוּ פּוֹסֵק וּמִתְחִיל לְשֹׂאֵל אֶלָּא
בְּשָׁלוֹם מִי שֶׁהוּא מִתְיָרָא מִמֶּנּוּ, כְּגוֹן מֶלֶךְ אוֹ אֲנָס וְכִיוּצָא בָּהֶן;
אָבֵל מִי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּכַבּוּדוֹ, כְּגוֹן אָבִיו אוֹ רֵבּוֹ אִם נָתַן לוֹ שָׁלוֹם
תַּחֲלָה, פּוֹסֵק וּמְשִׁיב לוֹ שָׁלוֹם.

יז. וְאֵלּוּ הֵן בֵּין הַפָּרָקִים בֵּין בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה לְשִׁנִּיָּה, בֵּין שְׁנִיָּה
ל־”שְׁמֵעַ”, בֵּין ”שְׁמֵעַ” ל־”וְהִיָּה, אִם שְׁמֵעַ”, בֵּין ”וְהִיָּה, אִם
שְׁמֵעַ” ל־”וַיֹּאמֶר”. אָבֵל בֵּין ”וַיֹּאמֶר” לְאַמֶּת וַיֵּצִיב, הֲרִי הוּא
כְּאַמְצַע הַפָּרָק, וְלֹא יִפְסִיק אֶלָּא לְשֹׂאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה, וְלִהְיֵיב
מִפְּנֵי הַכְּבוֹד.